

عنوان مقاله:

جایگاه خلییات و احساسات در وجود انسان از نگاه ملاصدرا

محل انتشار:

فصلنامه پژوهشهای فلسفی کلامی، دوره 23، شماره 2 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 25

نویسنده:

فاطمه سلیمانی دره باغی - دانشیار گروه فلسفه و کلام اسلامی، دانشگاه امام صادق (ع) - پردیس خواهران، تهران، ایران.

خلاصه مقاله:

اعمال و رفتار های انسان، بر اساس رخداد های درونی او شکل می گیرند. از بین این رفتارها برخی مشخصا تحت تاثیر خلییات و احساسات به صورت آنی و بدون طی مراحل تفکر و تامل به وجود می آیند؛ هرچند از مبدا علمی از نوع تخیل بهره مند هستند. همچنین گاهی بر نفس انسان کیفیاتی عارض می شوند که تابع انفعالاتی اند که - به جهت امور نافع و مضر - در بعضی قوا حاصل می شوند. به این حالات نفسانی، «احساسات و عواطف انسانی» گفته می شود؛ شادی و فرح، غم و اندوه، ترس و امید، شوق و وجد و خشم و غضب از این دسته هستند. فیلسوفان اسلامی - در بحث «خلق» - سخنان ارزشمندی در این زمینه بیان داشته اند. این مقاله در صدد تبیین پاسخ ملاصدرا به این پرسش است که جایگاه احساسات و عواطف در وجود انسان چیست؟ عوامل موثر در ایجاد حالات و احساسات نفسانی کدامند؟ به اعتقاد ملاصدرا، منشا پیدایش خلییات و احساسات انسانی اندیشه و ادراک آدمی است؛ هرچند احساسات و عواطف نیز بر کارکرد عقل و قوای ادراکی تاثیر غیر مستقیم داشته و نقش اعدادی دارند. از طرف دیگر، میان ملکات نفسانی و احوال و اعمال انسان رابطه محکمی وجود دارد. همچنین میان خلییات و احساسات درونی و وضعیت جسمانی انسان نیز ارتباط خاصی وجود دارد و بر اساس این ارتباط - همان طور که رفتار از خلییات تاثیر می پذیرد - خلییات نیز از رفتار متاثر می شوند. البته، این تاثیر به نحو غیر مستقیم خواهد بود.

کلمات کلیدی:

خلییات، احساسات و عواطف، حالات نفسانی، حالات جسمانی، ملاصدرا

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1283340>

